V. Vrub. Bibl.
2 egz.

ŠALTINIS

Krynica

Biełaruskaja Narodnaja Hazeta

Vychodzić u aŭtorki i piatnicy.

№ 27 (736).
Cana 10 ct.
VILNIA, 5.IV.1940 h.
Hod vydańnia XXII

Padpiska na hod — 5 litaŭ, na paŭhoda — 3 lity
Zahranicu — ŭdvaja daražej.
Abviestki: za 1 mm u tekście 40 ct., za tekstam 30 ct.

Adresas red.-adm.: Vilnius, Pylimo g-vê 1—2, tel. 28-32
Adres red. i admin.: Vilnia, Zavalnaja vul. 1—2.
Redakcyja i administracyja adčyniena 10—14 hadz.
Redaktar pryjmaje 9—10 hadz.

Nie ŭ Piatkunie sprava

Čytač naš ździvicca. Vyjaśniajem. Heta z nahody vysialeńnia z Vilni vajennaj uładaj ks. V. Piatkuna, vikaraha kaścioła Ŭsich Światych, ab čym była ŭžo ŭ apošnim numary „Krynicy“ adpaviednaja zaciemka. Paŭtarajem za vil. štodziennymi hazetami: „Zahadam Vilenskaha Vajennaha Kamendanta vysłany z Vilni ŭ Šakienski paviet na adzin hod ks. V. Piatkun. Budzie jon tam znachodzicca pad nadzoram palicyi. Ks. Piatkun pierad Vialikadniem, karystajučysia z času rekolekcyjaŭ i imi prykryvajučysia, baćkom dziaciej dźviuch škołaŭ ładziŭ hutarki prapahandovaha źmiestu, supiarečnyja z ducham dziaržaŭnaści“.

Hetulki daviedvajemsia ab Piatkunie z hazet. Apranča hazet viedajem ab im nastupnaje: pachodzić z Brasłaŭščyny, z Ikaźni, z biełaruskaj siam'i. Baćki inakš i havaryć nia ŭmiejuć, jak tolki pabiełarusku. Vučyŭsia ŭ Drujskaj maryjanaŭskaj himnazii. Tady ličyŭ siabie biełarusam. Skončyŭšy šeść klas himnazii maryjanaŭ, pajechaŭ u Dzisnu, a paśla ŭ Vilenskuju Duch. Seminaryju. U seminaryi, i pa skančeńni jaje, zasłyŭ jarym palakom nacyjanalistam. Ciešyŭsia, što Bacianski razhaniaŭ biełarusaŭ i ličvinoŭ, biadujučy tolki, što pozna polskija ŭłady da hetaha dadumalisia. Litoŭskija i biełaruskija ziemli dla Piatkuna heta ziemli čysta polskija, na jakich u budučyni mieła paŭstać Polšč ad mora da mora.

U istotu spravy vysialeńnia Piatkuna my nia ŭchodzim. Raz, što ŭsich pryčyn hetaha vysialeńnia nia viedajem, a druhi raz, što zabirać u hetkich spravach hołas merytoryčna nie naleža da publicystyki. Ab Piatkunie padajom tolki kryvchu infarmacyjaŭ, kab hramadzianstva mahło lepš zrazumieć tuju asnoviedź, tyja abstaviny i pryčyny, jakija hetkich Piatkunoŭ rodziać. Bo-ž nie sakret, što ŭ vilenskaj archidyecezii z małymi vyniatkami bolšaść polskaha duchavienstva, — pieravažna „Piatkuny“.

Henaja bolšaść polskaha duchavienstva nasuproć samaha ducha Evanelii słuža rašuča i vykłučna polskaj čužackaj nacyjanalistyčnaj spravie. U hetym było-b jašče paŭbiady, kali-b henaje polskaje duchavienstva dy było z pachodžańnia sapraŭdy polskim, ale nadta často, jak i z henym Piatkunom, jošć susim inačaj. U polski, varožy našamu narodu, voz uprežana tak-ža i duchavienstva z pachodžańnia biełaruskaje ci litoŭskaje.

Pryčyna hetkich škodnych, niemoralnych, niakulturnych i niechryścijanskich adnosinaŭ—u vychavańni. Maładyja ludzi heta toje, što hlina. Možna z ich vylapić, što chočačy. Heta tolki vyniatkava krepkija adzinki vyzvalajucca z varožaj akružajučaj ich atmasfery i nie paddajucca jaje ŭpłyvam. U nacyjanalnaj samaśviedamaści mnoha znača pachodžańnie, jazyk i ahułam usio rasavaje akružeńnie, ale rašajučym dziejnikam źjaŭlajecca ŭzhadavańnie, ukłučeńnie maładoj adzinki ŭ takoje ci inšaje kulturnahistaryčnaje rečyšča.

Uzhadavaŭčaj ustanovaj, jakaja systematyčna adryvaje biełaruskuju i litoŭskuju katalickuju moładź ad rodnych karenniaŭ, tvora z jaje často renehataŭ, zaprahaje ŭ voz polskaj historyi i kultury i faktyčna pasyłaje jaje paśla na zabivańnie śviedamaha žyćcia svajho-ž rodnaha narodu, — jošć Vilenskaja Katalickaja Duchoŭnaja Seminaryja. Tam hadujucca Piatkuny, tam tvorycca „piatkunstva“, što jošć soramam i ciomnaj plamaj na śvietłym fonie universalnaha katalictva i ničym nieapraŭdanaj kryŭdaj dla aŭtochtonaŭ ličvinoŭ i biełarusaŭ.

Voś-ža sprava nie ŭ Piatkunie, ale ŭ henym vychavaŭčym kirunku katalickaj duchoŭnaj moładzi, jaki panuje ŭ Vilenskaj Duch. Seminaryi. I pokul tam nie nastupie rašučaj i asnaŭnoj reformy, — „Piatkuny“ ŭ nas nie pazvodziacca.

V. V—vič.

Pachodžańnie Słavian

Maskoŭskija „Известия“ (27.III.40) nadrukavali anahdaj spravazdaču z pasiedžańnia Akademii Navuk SSSR, pryśviačanaha cikavamu pytańniu ab pachodžańni słavian. Z spravazdačaj hetaj ličym patrebnym paznajomić i našych čytačoŭ. — **red.**

„Pytańnie ab pachodžańni słavian da hetaj pary vyklikaje vialikija spory siarod historykaŭ. U suviazi z pradbačanym vypuskam tomaŭ historyi SSSR, jakija adnosiacca da staradaŭnaj historyi słavian, pytańnie heta stała prad imi biezpasiaredna. Hetaj spravie było pryśviečanaje učarašniaje pasiedžańnie akademikaŭ, siabraŭ — karespandentaŭ i navukovych rabotnikaŭ instytutaŭ uchodziačych u skład addzieła histotyi i filozofii Akademii navuk SSSR.

Z dakładam vystupiŭ dyrektar Instytutu historyi matarjalnaj kultury im. N. I. Marra prafesar M. I. Artamonaŭ

— Pryniata dumać — skazaŭ jon — što słavianie ŭpiaršyniu źjavilisia ŭ historyi pad imiem venedaŭ. Padstavaj da hetkaha razumieńnia słuža vypadkovaje pakazańnie historyka Jordana (VI viek). Paznańnie pamiatnikaŭ historyi i najnaviejšyja matarjały archeolohičnych, raskopak pazvalajuć skazać, što prodkami słavian, pobač z venedami, byli i druhija plamiony. Tolki hetym možna vytłumačyć adnačasnaje pajaŭleńnie słavian na vializnaj terytoryi i pry hetym biez aznakaŭ masavaha pierasialeńnia na hetu samuju terytoryju inšych plamionaŭ. Archeolohičnyja pamiatniki, znajdzienyja ŭ basejnie Vierchniaha Dniapra, pry vytokach Oki i Volhi, pamahajuć nam praśledzić biezpraryŭnaje raźvićcio słavianskaj kultury ad najdaŭniejšych časaŭ da epochi ruskaha haspadarstva. U Siarednaj Eŭropie prodkami słavian, pobač z venedami, byli plamiony, jakija ŭ historyčnych pamiatnikach nazyvajucca łuhijami. Łužyckaja kultura henetyčna źviazana z paźniejšaj, słavianskaj.

Dakładčyk zatrymaŭsia na važniejšych etapach raźvićcia słavianstva — na pachodzie słavianaŭ na terytoryju ŭschodnierymskaj imperyi ŭ VI i VII viakoch, na pachodach Rusi praciŭ chazaraŭ i Vizantyi ŭ IX vieku i h. d. Na zakančeńnie praf. Artamonaŭ zakranuŭ pytańnie pachodžańnia słova „Ruś“. Jon liča, što hety termin nie skandynaŭskaha, ale słavianskaha pachodžańnia. Ličyć, što Ruś i varahi, normanny heta tojesamaje — nia možna. Ruś heta staradaŭny etničny termin, źviazany z padniaproŭskimi plamionami. Słova „Ruś“ stała ŭ ich aznačeńniem palityčnaha asiarodka z centram u Kijevie, jahonych pradstaŭnikoŭ u asobie kniazia, družyny, miaščan i h. d.

Dakład prafesara Artamonava vyklikaŭ žyvuju abmienu dumkami, u jakoj pryniali ŭčaście akademiki J. Got'je i N. Dieržavin, siabra karespandent V. Pičeta.“

Śpiašajciesia skarystać z lhotnaje padpiski na „KRYNICU“ da 1-ha maja!

ВОЛЬНАЯ ТРЫБУНА

Ці-ж гэта беларусы?

У № 20 сёлетняй «Крыніцы» зьмешчана рэзалюцыя зьезду Беларускага Культурна - Асьветнага Таварыства для дыскусіі. 1, 2 і 3 пункты гэтай рэзалюцыі кожнага шчырага і нац. сьведамага беларуса прыводзяць да надта сумных вывадаў. І вось чаму.

Названае Таварыства, паводле свайго статуту, мае пэўныя акрэсьленыя мэты, і ў заданьне гэтай арганізацыі, лёгічна разважаючы, не павінна было-б уходзіць рэклямаваньне і прызнаваньне няпрыхільнай да беларусаў царкоўнай палітыкі мітрапаліта Элеўферага. Калі-ж яму выражана за гэту палітыку нават падзяка ад самых-жа беларусаў, дык хто-ж тыя ўдзячныя асобы? Хіба-ж толькі «бѣлоруссы». Ці яны пасьля гэтага маюць права называцца беларусамі і забіраць аўторытэтны голас у беларускіх нацыянальных справах? І няўжо-ж усё Таварыства складаецца з гэткіх «беларусаў»? Калі так, дык трэба з сумам прызнаць, што Культурна-Асьветнае Таварыства, як *беларуская* арганізацыя, гэтым актам з нацыянальнага пункту гледжаньня сябе пахавала. З юрыдычнай стараны Таварыства выйшла з рамак свайго статуту і, ставячы сваей мэтай падтрыманьне *рускага* праваслаўя сярод беларусаў Літвы, мусіць зьмяніць свой статут і назоў, каб прынамсі не злоўжываць беларускім імем.

Зусім прыемнае і паважнае ўражаньне зрабіла б рэзалюцыя, калі-б у ей былі пададзены запраўдныя *конкрэтныя* заслугі мітр. Элеўферага ў нацыянальным адраджэньні беларусаў. Калі-ж гэтых заслуг няма, дык пахвала і падзяка мітр. Элеўфераму выглядае як у байцы Крылова «Варона і лісіца», толькі з тэй хіба розьніцай, што тут хвалячыя асобы спадзяюцца на нешта большае, чым кавалачак сыру. Не зрабіла гэта гонару ні тым, хто пахваліў, ні таму, каго пахвалілі.

Паводле пунктаў 1 і 2 рэзалюцыі выглядае, што перш, чым пісаць у «Крыніцу» аб нацыянальна - рэлігійных патрэбах беларусаў, патрэбна заручыцца ўпоўнаважаньнем «адказных» арганізацый або зьездаў ці атрымаць багаслаўленьне ад самога мітр. Элеўферага. Шкада, што аўторы рэзалюцыі, гаворачы аб «неадказнасьці нікім не ўпаўнаважаных аддзельных асоб», не дапасавалі перш да сябе тых-жа вымаганьняў, якія ставяць «Крыніцы». Лік сяброў Таварыства і іх беларускія кваліфікацыі якраз не даюць зьезду правоў адказнасьці ў вырашэньні пытаньняў, датычачых усяго праваслаўнага беларускага насяленьня Літвы. А таму і на рэзалюцыю гэтага «зьезду» трэба глядзець, як на няўмесны крок, за каторы адказным зьяўляецца ўрад Таварыства. Газэта-ж «Крыніца» была і заўсёды будзе вышэй зьездаў і арганізацый. У «Крыніцы», боронячы праўду і шукаючы яе, могуць выступаць «адказныя» і «неадказныя» «упаўнаважаныя» і «неўпаўнаважаныя», сябры і не сябры арганізацый. А большасьць чытачоў пойдзе за тымі, на чыей старане праўда, для вырашэньня каторай і служыць «Крыніца». Доказам безстаронаасьці і талерантнасьці «Крыніцы» зьяўляецца хоць бы самы факт зьмяшчэньня гэтай шкоднай і дэморалізуючай рэзалюцыі названага зьезду.

У заключэньне ня можна не заўважыць, што пры такой пастаноўцы справы само Таварыства паставіла сябе ў палажэньне слугі і змагальніка за чужыя інтарэсы. А сам мітрапаліт што-ж мае больш рабіць для праваслаўных беларусаў, калі яны самі з удзячнасьцю «прызналі» яго вялікія заслугі перад беларускім праваслаўным грамадзянствам? А можа ён, як слуга праўды Хрыстовай, не паверыць гэтай рэзалюцыі і належна ацэніць пахлебства («лесть») блізкіх да яго Каўнаскіх беларусаў? Пажывём убачым. А пакуль што ведаем толькі, што «лесть гнусна, вредна».

А. В.

BIEŁARUSKI CENTR U LIĆVIE

u zali Biełaruskaj Dziaržaŭnaj Himnazii pry Daminikanskaj vul. № 3-5 (uvachod z panadvorku) ŭ niadzielu 7 krasavika ładzić 6-ty NIADZIELNIK na prahramu jakoha złožacca:

1. referat praf. ST. LUBIČ-MAJEŬSKAHA na temu: **Adkul uzialisia Palaki ŭ Lićvie i Biełarusi**
2. deklamacyja vieršaŭ FR. BAHUŠEVIČA i Šymona-Šymanoviča.

Uvachod na Niadzielnik volny i biazpłatny.

Pačatak a hadz. 17-aj

Jak pracuje biełaruskaja hrupa pry Lit. Čyrv. Kryžy

Niechta ŭžo pisaŭ, što na Zavalnaj 1, dzie pracuje biełaruskaja hrupa, zaŭsiody jak u ministerstvie. Skaz biez pajaśnieńniaŭ nia zusim zrazumieły. Kali ŭ ministerstvie zaŭsiody jak na kirmašy, tady hetaje pryraŭnańnie maje sens. I sapraŭdy, skolki razoŭ ja prychodziŭ na Zavalnuju, znachodziŭ tut masy ludziej čakajučych na svaju čarhu, kab dastać dapamohu. Kiraŭnictva hrupy infarmuje, što zvyž 1500 biełarusaŭ zarejestravana, jakija paciarpieli ad vajny i patrabujuć pomačy. Pamiž patrabujučymi bačym šmat intelihiencyi, a pierad usim studenckaje moładzi, jakoj kiraŭnik hrupy specyjalna apiakujecca i za heta jamu na hetym miescy biel. studenty vyražajuć ščyruju padziaku!

Dziakujučy enerhičnym zachadam kiraŭnictva, usie zarejestravanyja atrymoŭvajuć matarjalnuju pomač: adny ŭ formie darmovych abiedaŭ, inšyja — praduktami (haroch, cukar, sol, muka, krupy, sałanina). Tyja, jakija majuć małych dziaciej, dastajuć śviežaje małako. Chvoryja karystajuć z darmovaha lekara. Dapamoha tak pasunuta daloka, što na't zainteresavanym dajucca praŭnyja parady. Dalej, paciarpieŭšyja ad vajny i zarejestravanyja mohuć pa źnižanaj canie dastać bilety ŭ kino, teatr, łaźniu.

Kiraŭnictva biel. hrupy składajecca z troch asob. Staršynioj źjaŭlajecca viedamy dziejač na hruncie carkoŭna - narodnym, śviašč. A. Koŭš, vicestaršynioj inž. A. Dasiukievič i Ul. Kazłoŭski — sakratar. Vyžmienavany ŭrad ad miesiaca listapada 1939 h. biazupynna pracuje da apošnich dzion. Pracy maje vielmi mnoha: rejestracyja, pasiedžańni, spravazdačy, padzieł dapamohi i h. d. Treba viedać, što jak staršynia hrupy, tak i druhija siabry ŭradu pracujuć honorova, h. zn. za pracu im nichto nia płacić. Na dadatak praca vialasia i viadziecca ŭ

Pišučy adrasy, padavajcie asabliva vyrazna nazovy pošty, vioski i samo proźvišča!

Histaryčny Kalendar Biełaruskich addziełaŭ Lit. Vojska

(*bl. „Krynicu" Nr. 4 (1939 h.) i Nr Nr 7 i 16 siol.*)

SAKAVIK

1919 h. 1-šy Biełaruski piech. połk stajaŭ u Horadni (kamandzier pałk. Laŭrencieŭ). Praz sakavik ŭ połk zapisalisia achvotnikami 140 vajskovych, z ich 25 pryjechali z Kaŭnasa (prysłany achviceram V. Kazłovym). U kampanijach było: u 1-aj — 57, u 2 j — 64, u 3-j—63, u 4-j—55, u haspadarčaj—37 čałaviek. 9 sakavika zahadana nasić litoŭskuju uniformu z biełymi kantami (adznaka biełaruskich addziełaŭ). 15 sakavika pryjechaŭ novy kamandzier pałka pałkoŭnik Kanstantyn Jezavitaŭ, jaki jašče u 1918 h. farmavaŭ biełaruskija vajskovyja addziely ŭ Miensku. 23 sakavika naznačany kamandzierami: kulamiotnaj kampanii — achv. Janson, kamandy raźviedčykaŭ — achv. Butovič. pravasł. kapelanam— prat. Jan Korčynski.

Horadzienskaja kamendantura i ŭpraŭleńnie voinskaha načalnika (kamendant achv. Dziamidaŭ) pracavała dalej. Ale jahonuju pracu pierapyniali palaki. Napryklad, u Verejkaŭskaj volaści byŭ zatrymany palakami i adasłany u Vaŭkavyskuju turmu achv. Horadzienskaj kamandantury Daniluk, jaki nabiraŭ achvotnikaŭ u Biełaruski połk. Takich vypadkaŭ było i bolš, zatrymany achvicery: Kaziačy, Biedyś, Chomčyk i h. d. U kampaniju kamendantury zapisalisia 3 achv. i 21 žaŭnier, usiaho było 16 achv. i 66 žaŭnieraŭ.

U Kaŭnasie farmavałasia kampanija chvotnikaŭ pry Biel. Vajsk. Biuro. 27 sakavika 40 žaŭnieraŭ kampanii byli naznačany pravodzić transport zbroi z Kaŭnas'a ŭ Alitu.

1920 h. Biełaruski piech. bataljon (k-r major Ružancoŭ) stajaŭ u v. Šadern (pad Dźvinskam u Łatvii). 2 sakavika załožana kulturna-aśvietnaja kamisija bataljonu, u jakoj pracavali: achv. Majoraŭ (staršynia, pamior ŭ Lićvie, byŭ vučycielem himnazii ŭ hor. Lazdijai), kap. Piotra Dziehciaroŭ (pamior 4.IV.1927 u Vilni). U zahadzie bataljonu abvieščana: „nivodzin z žaŭnieraŭ, jaki nie havoryć pabiełarusku, nia moža być pavyšany ŭzvyš ranhi prykaznaha (jefrejtara). Achv. Majoraŭ napisaŭ karotkuju histaryčnuju pamiatku 2-oj Biełaruskaj asobnaj kampanii. Za heta jon atrymaŭ padziaku ŭ zahadzie bataljonu: „patomki niachaj uspomniać praz kolki viakoŭ svaich baćkoŭ—biełaruskija asobnyja kampanii — hetak napisana ŭ zahadzie. Staršynia 1 kampanii Anton Kardaš atrymaŭ Kryž Pahoni za advahu ŭ bojcy 28.VII.1919 kala v. Šapeli (u sučasnaj Łatvii). Časapis batalijonu „Varta Baćkaŭščy-

nienarmalnych abstavinach. Pamieškańnie hrupy na Zavalnaj 1, ciesnaje i praz celuju zimu, dziela niastačy srodkaŭ, nie ahravałasia. Zvažyŭšy ŭsio heta paprostu treba padziŭlać hramadzkuju samaachviarnaść i vytryvałaść kiraŭnictva hrupy. Daviedvajusia ŭrešcie, što staršynia śviašč. A. Koŭš ad daŭžejšaha času starajecca załažyć dla bieł. hrupy ŭłasnuju, aŭtanamičnuju stałoŭku, dzie maje być tak-ža sarhanizavany klub-čytalnia.

Na zakančeńnie nia možna paminuć moŭčki vydatnaj pomačy pry padziele praduktaŭ hram. Ludmiły Sikaranki i stud. N. Šyško.—Vyžmienavanaja akcyja pomačy viadziecca z daručeńnia arhanizacyi „Biełaruski Centr u Ličvie“ i z dapamohi Litoŭskaha Čyrvonaha Kryža.

A. Kumša.

Piśmo ŭ Redakcyju

Paviedamlajem, što drukavany ŭ „Krynicy“ 12, 15 i 19 sakavika siol. ŭ №№ 20, 21, 22 feljeton Kazłoŭščyka „Kaziuk na kirmašy ŭ Vilenskim Dziaržaŭnym Radiofonie nia byŭ čytany i dziela taho redakcyjnaja zaciemka nad pieršaj časciu: „čytana ŭ Radiofonie sioleta na Kaziuka“ jość niapravilnaj.

Z pryčyny kirmaša św. Kazimiera Dziaržaŭny Radiofon nadavaŭ, ale tolki praz rupor, taho samaha aŭtora i pad takim samym zahałoŭkam, feljeton, jaki z addrukavanym nia maje ničoha supolnaha, apryča adnahodruhoha adryŭka pieršaj časci (№ 20).

Vyražajučy Vam, Panie Redaktar, z hetaj pryčyny svajo ździŭleńnie z takoha nieparazumieńnia, prosimo vydrukavać heta paviedamleńnie ŭ najbližejšym numary redahavanaj Vami hazety.

Kiraŭnictva Vilenskaha Radiofona.

Vilnia, 30.3.1940.

Jak pracuje „Maistas“

„Maistas“ — heta arhanizacyja dobra viedamaja žycharam Vilni adrazu z pieršych dzion prychodu siudy litoŭskaj ŭłady. Z časam paznajomilisia z joj i sialanie. Vilnia paznała „Maistas“ jak dastaŭščyka dobrych miasnych vyrabaŭ, a vioska — jak skupščyka ŭsiakaj žyvioły.

Pracuje hetak „Maistas“ miž nami ŭ Vilenščynie ŭžo piać z lišnim miesiacaŭ, a kab bližej dać paznacca hramadzianstvu, naładziŭ anahdaj dla presy specyjalnuju konferencyju.

Z raskazu na hetaj konferencyi hałoŭnaha dyrektara „Maistasa“ ahr. Tallat-Kelpšy i z specyjalnaha biuleteniu daviedvajemsia miž inš., što „Maistas“, pačaŭšy ŭ 1923 h. svaju dziejnaść ad skuplivańnia i vyvazu jajok(!), z časam pierajšoŭ na centralu miasnuju i ŭ 1939 h. za hranicu vyviez hetych praduktaŭ na 72 miljn. litaŭ i ŭnutry kraju hetkich-ža tavaraŭ pradaŭ na 18.5 miljn. litaŭ. Tavarystva „Maistas“ jość akcyjnaj supałkaj z kapitałam 11.2 miljn. litaŭ, z čaho 66.8% naležać da ŭradu i 33.2%—sialanskim arhanizacyjam i samym paasobnym sialanam. Vartaść vyvazu praduktaŭ „Maistas'a“ za hod sastaŭlaje 35% vyvazu ŭsiaje dziaržavy. „Maistas“ pierarablaje miasa ŭsiakaje chatniaje žyvioły ŭ siamioch fabrykach: u Kaŭnasie, Kłajpedzie (da 1939), Taŭrogach, Šaŭlach (dźvie fabryki miasa i skury), Paniaviežy, Novaj-Vialejcy.

U Vilni i Vilenščynie „Maistas“ pačaŭ pracavać adrazu pa prychodzie litoŭskaj ułady. Na miescy ani bojni ani pieraroбačnaj fabryki miasnych praduktaŭ „Maistas“ nia maje; aranduje tolki tymčasam u N.-Vialejcy b. tam fabryku „Jodemka.“ Hetki stan doŭha tryvać nia moža i pradbačanaja ŭ skorym času razbudova Vilenskaj bojni pryjmie, peŭna ž, usio heta pad uvahu. Jość heta siahońnia dla „Maistas'a“ najbolš aktualnaja sprava.

Da ŭsiaho hetaha treba dadać, što „Maistas“ viadzie tak-ža šyrokuju aśvietnuju i hramadzkuju rabotu, pierad usim siarod svaich pracaŭnikoŭ, lik jakich dachodzić da 3.000 asob. (u Vilni i N.-Vialejcy 300 asob). Fabryka „Maistas'a“ kala Kaŭnasu heta adzin susim asobny horad, u jakim jość nia tolki fabryka i vyhadnyja pamieškalnyja damy, ale tak-ža spartovyja placy, parki, sady, pošta, škoły, ukłučna z prohimnazijaj, i h. d. Słovam, „Maistas“ heta arhanizacyja nia tolki haspadarska handlovaja, ale i kulturna-ŭzhadavaŭčaja.

Možna spadziavacca, što ŭ skorym času, paznajucca z „Maistas'am“ na dziele i sialanie biełaruskija. **A. K.**

Z siarebranaha ekranu

Žvejo sunus (Syn rybaka)

Kino „Milda“

Sučasnyja palityčnyja padziei prynosiać nia tolki źmienu hranic paasobnych dziaržaŭ, ale ŭpłyvajuć na't na sferu našych duchovych pieražyvańniaŭ i zainteresavańniaŭ. Kardon hraničny časta nakidaje tak-ža hranicu našaj dumcy, pierarezvajučy kantakty i znosiny z druhoj staranoj. Kožny zdaje sabie spravu, što z vyžuspomnienych pryčyn tak niadaŭna blizkaja Zach. Biełaruś niejak ciapier addalajecca ad nas. Siańnia z Vilni da Navahradka zdajecca trochi bolš kilometraŭ, jak kaliś. Z druhoha boku Kaŭnas, Ryha, Bałtyckaje Mora bližej zdajecca prypłyło pad Vilniu. Paviejaŭ morski viecier. Słovam, znajšlisia my ŭ siam'i bałtyckich narodaŭ.

Šmat pytańniaŭ ciśniecca ŭ hałavu ab aŭtochtonach i adviečnych haspadaroch Nadbałtyki. Voś hetkija i padobnyja dumki-pieražyvańni cisnucca ŭ hałavu hledziačy na film łatvijskaje pradukcyi Žvejo Sunus. Film vielmi ŭdała i plastyčna pradstaŭlaje zmahańnie małaha łatyskaha rybackaha pakaleńnia sa starym pakaleńniem. Novaja rybackaja hieneracyja—heta tvarcy sučasnaje pastupovaje haspadarki Łatvii. Trahičnaj nitkaj uplatajecca ŭ hałoŭnuju akcyju viečna aktualnaja prablema lubovi. Asoba pastara, bližej nia źviazanaja z akcyjaj — vyklikaje šmat humaru-satyry. Akcyja filmu žyvaja, nieskamplikavanaja, kampazycyjna — biaz zakidu.

Specyjalnych emocyj hladzielnik nie pieražyvaje. Zanadta jašče maładaja łatvijskaja kinematohrafija, kab vymahać ad jaje niejkaje revelacyi. U vykanańni filmu biaruć udziel artysty narodnaje opery, symfaničnaja arkiestra ryskaha radyjofonu, reprezentacyjnaja vajskovaja arkiestra i słaŭny chor Reitera.

Dyk, chto interesujecca łatvijskim žyćciom, jahonym folkloram, toj budzie mieć u kinie „Milda“ praz 2 hadziny pryjemnuju mahčymaść paznacca z im. Film šumić moram i maje mnostva sapraŭdy artystyčnych fotohrafij. Paza prahramaj — cikavyja aktualii.

A. —a

Rejestracyja niehramadzian

Užo 4 h. m. pačałasia rejestracyja ŭ palicyi asob niamajučych litoŭskaha hramadzianstva. Žonka i dzieci asob majučych hramadzianstva rejestravacca nie patrabujuć. Musiać jany tolki padać u Pašpart nuju Kamisiju prośbu ab vydačy pašpartu. U hetkaj prośbie treba zaznačyć numar, dzień *i* miesca vydačy pašpartu baćki siam'i, dałučyć dźvie fotohrafii, metryki naradžeńnia i ślubu i paśviedčańnie ab žyćci ŭ Vilni. Dzieci da 17 hadoŭ meldavacca nie patrabujuć. Nie patrabujuć tak-ža meldavacca asoby, jakija padali prośby ab pašpart i majuć pakvitavańnie. Rejestracyja na pravincyi budzie tryvać da 1 maja, a ŭ Vilni — da 15 maja.

a

ny“ pieradany kult.-aśv. kamisii. 8 sakavika atrymany zahad Hałoŭnakamandujučaha hien. Žukauskas'a ab pierafarmavańni bataljonu ŭ asobnuju kampaniju. Było zahadana zvolnić ŭsich nialitoŭskich hramadzian. Siarod ich z bataljonu było vykinuta jašče niekalki vorahaŭ, „psavaŭšych našu pracu, i ŭstupiŭšych u našy rady dziela razbojstva pad maskaj biełarusaŭ. My prymušany čyścić svaje rady ad prymazaŭšychsia k nam „prajdziśvietaŭ.“ Nie jany pamirali ŭ bajoch za Baćkaŭščynu... I dalej my tak sama budziem vierny našaj Dziaržavie i kanstytucyi... Chto idzie za „jedinuju i niedielimuju Rossiju hedź (proč!) z bataljonu. Hetkich nam nia treba! My nia budziem zdrajcami svajho narodu i ziamli“ — pisaŭ A. Smaleniec u 9 numary „Varty Baćkaŭščyny.“ Ad 6 da 30 sakavika z bataljonu zvolnieny 198 žaŭnieraŭ, siarod ich było mnostva uradžencaŭ Vilenskaha i inšych uschodnich paviétaŭ Litvy. 31 sakavik bataljon pierajšoŭ z v. Šadern u v. Kazłoŭščyna (pamiž Dźvinskam i hor. Zarasai, u sučasnaj Łatvii).

1921 h. Biełaruski asobny bataljon (k-r pałk. Uśpienski) stajaŭ ŭ hor. K a u n a s. Zahadana stupianiova ŭviaści ŭ bataljonie biełaruskija kamandy zamiest rasiejskich. Zvolnieny mabilizovanyja ŭ 1920h. padachvicery b. rasiejskaj armii 15 sakavika bataljon adviedaŭ Ministr krajovaj abarony i kamandzier 4-j piech. dyvizii. Paśla hetaha batalijonu było zahadana pierajści na paŭdzionna-ŭschodni rubież Litvy. Pachod adbyvaŭsia praz harady: Prienai (17.III), Alytus (18.III), Serijai (19.III). 21 sakavika 1 i 2 kampanii zaniali bajavyja dzialanki na litoŭska-polskaj demarkacyjnaj linii. 25 sakavika kala v. Kavali polskija partyzany ranili žaŭniera 1 kamp. Biełapiatroviča. 28 sakavika st. padachvicer invalid Akim Sazonaŭ atrymaŭ kryž Pahoni za advahu ŭ bajoch procíŭ palakoŭ. Sazonaŭ byŭ užo pieraviedzieny ŭ Vajskovy Litoŭski Muzej. 28 sakavika na dzialancy bataljonu pierajšli rubież 3 litoŭskija žaŭniery. Jany ŭciakli z polskaj niavoli.

1922 h. Biełaruski Asobny Batalijon stajaŭ u hor. V i l k a v i š k i s. Novy kamandzier major Rozmanas pryniaŭ ad byłaha k-ra pałk. Uśpienskaha bataljon, u jakim ŭ toj čas było: 22 achvicery i 3 vajsk. uradniki, u kampanijach: u 1-j 88 žaŭnieraŭ, u 2-j—80, u 3-j—63, ŭ kulamiotnaj—64, u haspadarčaj — 57 i ŭ kamandach: źviazi — 33, raźviedčykaŭ—20, štabnoj — 20, usiaho 425 žaŭnieraŭ.

1923 h. Biełaruski asobny bataljon (k-r st. lejt. Ješkoŭ) stajaŭ u hor. M a r i j a m p o l e, abachoŭvujučy bajavuju dzialanku na litoŭska-polskaj demarklinii.

A. S.

VOKAM PA ŚVIECIE

Italija choča ŭtrymacca ŭ „svaim žyćciovym prastory“. Hazeta „Critica Fascista“, kiravanaja italjanskim ministram aśviety, napisała, što stanovišča Italii da sučasnaj vajny ŭ Eŭropie i dalej astajecca nia źmienienym. Italija navat pa sustrečy ŭ Brennery (z Hitleram) maje mocnuju pastanovu nia brać učaścia ŭ vajnie, ale hatova ŭspamahčy ŭsiakuju akcyju, jakaja moža pryśpiešyć praces stabilizacyi i zapeŭnić žyćciovy prastor Italii.

Abjednańnie relihijnaje? Ryžskaja rasiejskaja hazeta „Сегодня“ piša, što Vatykan robić starańni złučyć kaściały: katalicki, pravasłaŭny i anhlikanski. Jak, hdzie i što ŭ hetym kirunku robicca—hazeta nie padaje.

Zablokavać Niamieččynu i ŭvajšci na Bałtyckaje mora chočuć anhličanie, hrupujučy ŭsio bolej i bolej siłaŭ u pralivie Skagerrak (kala bierahoŭ Danii) i kala fjordaŭ Norvehii. Dadajma da hetaha zajavu Anhlii, što jana nie pryznaje na budučyniu eksterytoryjalnaści norveskich vodaŭ i budzie tam svabodna sačyć, kab nijakija karabli nia pryvozili ŭ Niamieččynu žaleznaj rudy i inšaha syrca.

Chamberlain—anhlicki premjer 2 h. m. zajaviŭ u parlamancie, što budzie jšče bolš zavostrana haspadarčaja blokada Niamieččyny.

Rysujuć mapy. Italjanskaja presa piša, što padčas bytnaści amerykanca Wellesa ŭ Paryžy, francuski ministr Reynaud pradstaviŭ jamu mapu Eŭropy, z jakoj vidacca, što chacieli-b tut zrabić anhličanie z francuzami. Na hetaj mapie pierad usim padzielena Niamieččyna. Francyja dałučyła-b da siabie ŭvieś abšar na zachad ad Rejnu. Polšč atrymała-b Pamorje, adbudavałasia-b pradvajennaja Čechasłavaččyna i Aŭstryja, Italija straciła-b Venecyju, Juliski vokruh i celuju Istryju. Bavaryja była-b niezaležnaj dziaržavaj. — Heta plany, ale kab ich pravieści ŭ žyćcio, treba — pieramahčy nia tolki Niamieččynu, ale i Italiju.

Italija mabilizuje svoj vajenny flot, tłumačačy heta, što „nadyjšoŭ čas maneŭraŭ“

I Francyja tłumačycca, što „chacieła pamahać“ Finlandyi, ale jej... u hetym pieraškodziŭ chto inšy, naturalna — słabyja skandynaŭskija dziaržavy.

Anhlija ahledziłasia, što kali choča sapraŭdy dumać ab pieramozie, dyk pavinna abo nałažyć na svaich hramadzian novyja padatki, abo ŭviaści vie damy plan aščadnaści Keynesa.

Rumynija vielmi zaniepakoiłasia apošnimi pramovaj staršyni savieckaha ŭradu Mołatava, asabliva tym miescam, dzie skazana, što Saviety nikoli nie pryznavali dałučeńnia da Rumynii Bessarabii.

Hitler da hien. Franco. Minuli anahdaj 1-šyja ŭhodki zakančeńnia chatniaj vajny ŭ Hišpanii, u jakoj, jak viedama, pravadyru hišpanskich nacyjanalistaŭ hien. Franco dziejna pamahali Hitler i Mussolini. Z pryčyny ŭspomnienych uhodkaŭ Hitler vysłaŭ hieneratu Franco pryvitalnuju telehramu. Takujuž telehramu vysłaŭ niamiecki ministr zahran. spraŭ v. Ribbentrop—ministru zahr. spraŭ Hišpanii. Pry hetym italjanskaja presa piša, što ŭ hetaj vajnie brali ŭčaście 5.699 italjanskich lotčykaŭ vajennych i 312 cyvilnych, jakija razam škinuli 11.6 miljn. klh. bombaŭ i vystralali kala miljona nabojaŭ. Lotčyki hetyja brali ŭčaście ŭ 365 pavietranych bitvach, zrabili 5.318 bombardovak i 2.170 nalotaŭ u raźviedku. Abkidali jany bombami 224 niepryjacielskija karabli i źbili 903 samaloty. Sami italjancy stracili 86 samalotaŭ, 175 lotčykaŭ było zabita i 192 raniena.

Lotčyki ažyŭlajuć zachodni front svaimi nalotami. Asabliva ažyviŭsia front niamiecka-francuski: dahetul, jak viedama, u pieršuju čarhu bilisia z niemcami lotčyki anhlickija.

„Vierym u Boha i svaju zbroju“ — skazaŭ anahdaj anhlicki ministr W. Churchill. Adnačasna skazaŭ jon: „Čas pracuje dahetul na našu karyść, adnak čas nia jošć našym stałym sajuźnikam. Raz moža jon być pa našaj staranie, a paśla moža škiravacca i prociŭ nas.“

Ameryka tłumačycca. U śviatle dakumantaŭ apublikavanych u niamieckaj h. zv. Biełaj Knizie ŭ niazručnym śviatle pakazany niekatoryja amerykanskija dyplomaty, jakija byccam padhaniali Polšč da vajny suproć Niamieččyny. Hetkaje tłumačeńnie ŭspomnienych dakumentaŭ znajšło vodhałas u amerykanskim parlamencie, dzie peŭnyja koły damahalisia vyznačeńnia adumysłovaj kamisii, jakaja spraŭdziła-b, ci apublikavanyja dakumanty adpaviadajuć praŭdzie. Ministr zahr. spraŭ Ameryki (USA) Hull i amerykanski ambasadar u Francyi Bullit zapiarečyli praŭdzivaści hetych dakumantaŭ, a prezydent Roosevelt zajaviŭ, što kožnuju nadychodziačuju z Eŭropy prapahandu treba pryjmać z niekatoraj rezervaj.

Achviary

złožanyja ŭ redakcyi „Krynicy“

Na Biełaruski Nac. Fond:

2 prac. ad pensii za studzień i luty h. h. pasyłaje na biełaruski nacyjanalny fond Aleś Smaleniec z Kaŭnasa, zaklikajučy Kovienskich biełarusaŭ, asabliva-ž, tych, chto maje stałyja pasady, jak maha chutčej adhuknucca na zaprašeńnie „Krynicy“

A. Smalaniec . . . . 21 lit

---

ks. Ad Stankievič . . . 8 „
H. Šutavičanka . . . . 2 „

Žyćcio u Vilni i Kraju

Lod na rekach pajšoŭ: na Vialli 1-ha sakavika pad viečar, a na Niomnie 2-ha a hadz. 14-aj.

Fabryka superfosfatu ŭ Vilni. Hazety pišuć, što Rada Ministraŭ pastanaviła pabudavać u Vilni ci nad rakoj Śviatoj fabryku superfosfatu, jakoha va ŭsiej Lićvie spatrabujecca ŭ hod 120.000 tonnaŭ. Budoŭlaj hetaj fabryki maje zaniacca Lietukis — sajuz ziemlarobskich kooperatyvaŭ.

Epidemija meningitis u Vilni (zapaleńnie mazhoŭ) apošnim časam značna uzrasła. Było ŭžo kolki vypadkaŭ i śmierci. Chvarejuć pieravažna dzieci.

Novy dyrektar Vil. elektroŭni J. Smilgevičius pačaŭ užo pracu.

Piśmy u SSSR pryjmajucca na pieravoz nia tolki poštaj zvyčajnaj, dle i aeraplanami.

U spravie pahraničnych haspadarak pamiž Litvoju i Savieckaj Biełaruśsiu ŭ chutkim časie adbudziecca specyjalnaja konferencyja pradstaŭnikoŭ dźvioch hetych dziaržaŭ.

Sojm pryniaŭ 3 h m. zakon ab pracy dla čužaziemcaŭ u Lićvie

Na vyjezd u Estoniju. U chutkim časie maje pryjechać u Vilniu estonskaja kamisija dziela naboru tut rabotnikaŭ na ziemlarobskija raboty ŭ Estonii.

Čas uradavańnia uva ŭsich dziaržaŭnych ustanovach ad 1. h. m. ustanoŭleny ad 8 da 15 hadziny.

Budžet m. Vilni na 1940h akančalna ustanoŭleny i zaćvierdžany na sumu 27.576.000 litaŭ.

Sufrahanam Kaŭnasskim vybrany i zaćvierdžny dahetulašni prafesar duchoŭnaj seminaryi ŭ Vilkaviškach Ks. D-r V. Brizgys. —

U kaściołach možna śpiavać tolki pieśni relihijnyja i nia možna śpiavać pieśniaŭ inšych. Adpaviedny zahad kaścielnych uładaŭ byŭ pračytany ŭ kaściołach u min. niadzielu 31 sakavika.

Adresny stoł (meldunkovaje biuro) m. Vilni, jaki dahetul pamiaščaŭsia ŭ budynku mahistratu, pieraniesieny ŭ novaje miesca: vul. Giedymina 29-1.

Handlarom skacinaj pad uvahu. Ad 1 h. m. asoby jakija handlujuć skacinaj, pavinny mieć h. zv. metryki zdaroŭja, jakija vydaje uprava haradzkoj bojni.

Vyraby Dziaržaŭnaj Tabačnaj Fabryki ŭ Vilni

Kniharnia SPAUDOS FONDAS u Vilni

ŭžo ŭ novym pamieškańni

Gedymina 23 tel. 22-77 i 29-98.

Pavažanych Klijentaŭ paviedamlajem,

što ŭ nas možna atrymać roznyja knižki pa źnižanych cenach ad 50 da 90 prac.

što miesiac tannaj knižki tryvaje ad 5.III. da 7.IV.

što škoły absłuhoŭvajem usiakimi litoŭskimi padručnikami, a ŭ polskaj movie — historyjaj i gieografijaj Litvy,

što praŭnikom majem novyja vydańni litoŭskich zakonaŭ u litoŭskaj i polskaj movie,

što dla biuraŭ majem novyja i papraŭlajem staryja rachavalnyja i pišučyja mašyny,

što najlepšym Vialikadnym padarkam źjaŭlajucca premijavanyja knihi: Raganius, Naktis, Pabėgelis i inš.

AD 1-ha SAKAVIKA adčynieny ŭ Vilni, pry vul. Hiedymina 23, REPREZENTACYJNY HOTEL „VIKTORIA“

Prastornyja ventylavanyja ŭmeblavanyja nanava-adremantavanyja pakoi. Vanny i ŭsie inšyja vyhady.

Pavažanych Turystaŭ pa pryježdzie ŭ stalicu prosimo astanaŭlacca **tolki ŭ našym hotelu.**

Ułaśnica: **Ona Palionaitė-Gabrėnienė.**

Leidėjas ir Redaktorius: ADOLFAS KLIMOVIČIUS Telefon u drukarniu i redakcyju 28-32. Fr. Skarynos vardo Gudų Spaustuvė, Vilnius, Pylimo g-vė 1
Vydaviec i Redaktar: ADOLF KLIMOVIČ Biel. Drukarnia im. Fr. Skaryny, Vilnia, vul. Zavalnaja 1.

VILNIUS Biblioteka